

La posta de les grans orquestres de ball

El microsolc (III)

El declivi de les grans orquestres de ball s'inicia justament quan l'aparició d'una nova tècnica: el microsolc. No creiem, però, que aquesta innovació en fos la causa autèntica, sinó que el període havia donat tot el què portava en ell mateix. Més aviat ens inclinem a creure que hi hagué una coincidència històrica que caldrà escatir amb més fonaments i estudi. El que és obvi és que l'època daurada d'aquelles orquestres s'havia extingit naturalment i, des d'ara, les tècniques de gravació serien unes altres i modificarien substancialment tota la indústria del disc que ja havia arribat a ésser importantíssima. Hom arracona —definitivament?— aquelles "plaques" trencadisses i gruixudes que són substituïdes per materials plàstics lleugers i irrompibles. I, el més important, és que permeten al col·leccionista de fer-se amb una discoteca condensada i més manejable. Amb el canvi s'ha guanyat espai i temps. L'aficionat ja no voldrà saber res d'aquells discos estimats que quedaven obsolets davant les noves tècniques de gravació. A més, els aparells reproductors s'afinen cada cop més i ja no cal fer servir aquelles meleïdes agulles matusseres que malmetien el disc en poques audicions.

No obstant, tota aquella música restà en els arxius de les cases discogràfiques i, ara, es tornaria a vendre, passada a la nova velocitat de 33rpm. I, el que són les coses, amb la nova tecnologia, aquelles velles gravacions inclús guanyarien en la seva qualitat i havien permès una audició increïblement perfecta. Certament i d'antuvi aquelles ceres estaven ben gravades. El què fallava eren la seva impressió i la impuresa dels mitjans reproductors de l'època. Des d'aquest moment, l'electrònica es fa mestressa als estudis discogràfics i, mai més, les coses serien com abans.

Vist des d'ara, amb clara perspectiva, podem constatar que d'aquell període se'n tragué tot el suc possible i se n'escotà llurs possibilitats. Aquest període enregistra —mai prou ben dit— autèntiques obres mestres. Breus, però intenses.

Hom disposa de pocs minuts (3.15 el màxim) per a dir les coses. L'intent d'explicar una idea musical dintre aquest curt espai de temps suposa tot un repte. Com diem entre nosaltres "no hi ha més cera de la que crema". Cal esmolar l'enginy i es disposa de poc temps. Heus ací el miracle! Quan es guanya aquest handicap, el resultat és una petita meravella. No sempre, però, s'esdevé així, enmig de l'allau de música per al consum

(més de cinquanta milions de discos venuts als Estats Units l'any 1936).

D'aquestes petites obres-mestre que han passat a la història ben merescudament, i sense cap propòsit d'establir una antologia que no sabríem fer ni ens pertoca, l'aficionat en guarda alguns títols ben exemplars i paradigmàtics. El mateix pas del temps ho ha ben garbellat separant-ne el gra de la palla. D'aquesta tria en sorgeixen unes obres meravelloses en les que el factor temps no és obstacle ni minva el resultat qualitatiu. Ans el contrari, la durada és exacta i no hi sobra ni hi manca res. En absolut. És, ni més ni menys, l'obra ben feta i definitivament reblada.

Només sigui per a mencionar alguns d'aquests exemples, cal recordar encerts inqüestionables com són "West End Blues" i "That's my Home" de Louis Armstrong; "Ebony Rhapsody" i "Tiger Rag" d'Ellington. Per cert, en aquesta gravació, el temps no permet de gravar-ho en una sola cara i es resol seguir les performances dels elling-al dors (total 5.40 m.)

És obligat fer esment del mític "Body and Soul" de Coleman Hawkins, present a totes les disquetes jazzístiques, en el que l'artista aconseguí renovar l'estètica del saxo tenor, situant-lo al nivell dels instruments més nobles. Aquest és, potser, l'exemple màxim del que intentem explicar: la unitat del concepte temps-art. Poques vegades s'ha aconseguit arrodonar, en tant pocs moments tanta qualitat i tanta bellesa. Perfecte!

També se'ns acut un títol de Benny Goodman "Back goes to Town" a mig camí del comercialisme i la banalitat del pur entreteniment, però que serva una perfecta unitat basada en l'enginy de l'arranjador i la ironia de la seva interpretació. I, per acabar aquesta breu recordança, ni de bon tros exhaustiva, cal dir-ho, ens plau de rememorar el "Moon Glow" del Quintet del Hot Club de França, en el que el tàndem irrepetible Django Grappelly inicien i conclouen rodonament un dels millors poemes d'aquests temps...

Doncs bé; amb l'eclipsi de les grans orquestres swing dels 78 rpm. la cosa continuaria, però d'altra manera. Els autèntics músics de jazz seguirien gravant i la nova era encetada, la dels LP (llarga durada) havia de permetre la possibilitat d'enregistrar les suites d'Ellington, les sessions en viu del Jazz at the Philharmonic de Norman Granz, els festivals de Newport, etc.. sense encotillaments per culpa del temps. Aquest —el temps— en lli-